

İSLAM ÜLKELERİNDE MESLEKİ EĞİTİM VE İSMEK-SESRIC İŞBİRLİĞİ

Giriş

2008 yılında yaşanan mali kriz sonrasında, küresel ölçekte olduğu gibi, İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) üye ülkelerinde de işgücü piyasası büyük zarar görmüş ve kendini toparlamakta güçlük çekmiştir. İşgücü piyasasında, istihdam ve toplam arz dengesinin kurulamamasının sebepleri arasında; 2008 krizi ve halen süregelen etkilerinin yanı sıra, iş piyasası tarafından talep edilen becerilere sahip bir işgücü arzının olmaması önemli bir yer teşkil etmektedir. Sürekli olarak yüksek seyreden işsizlik oranları birçok sorunu da beraberinde getirmiştir.

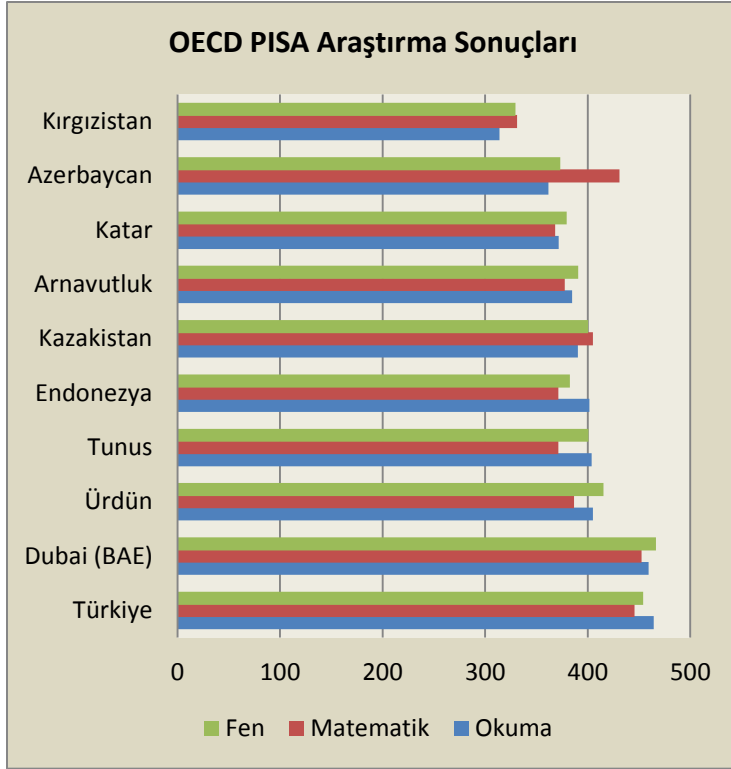
Özellikle eğitim öğretim süresi boyunca, iş piyasası tarafından talep edilen ve hâlihazırda ihtiyaç duyulan nitelikte bir genç nüfus yetiştirilememesi, toplam nüfusa oranla genç nüfusu giderek artan İİT üye ülkeleri için, eğitim sistemlerinin yapısal bir eksikliğine işaret etmekle beraber, uzun vadede ekonomik ve sosyal sonuçlar doğurabilecek önemli bir sorundur. İşsizlik oranlarındaki artışın ekonomiye etkilerinin yanı sıra, işsizlikle birlikte gelir seviyesinin düşmesi ve gelir dağılımındaki eşitsizliklerin artması gibi etmenler sosyal huzursuzlukların çıkmasına neden olmaktadır.

1- İİT Üye Ülkelerinde Eğitime Genel Bakış ve Eğitimde Kalite Sorunu

İİT üye ülkelerinde son 40 yılda ortalama eğitim öğretim süresi artış göstermiştir. . 1970 yılında eğitim öğretim süresi 6 yıldan fazla olan ülkelerin sayısı 4 iken bu sayı 2010 yılında 26'ya yükselmiştir. 2030 yılında İİT üye ülkelerinin tamamında minimum eğitim öğretim süresinin 4 yıl olacağı ve 2050'de ise bu sürenin 6 yıla çıkacağı öngörülmekte, pek çok ülkenin ise 2050 yılında ortalama 8 yıl eğitim-öğretim süresine sahip olması beklenmektedir.

Öğrenci başına düşen eğitim harcamalarında dünya ortalaması (kişi başına GSYİH yüzdesi olarak) 1999 yılında %20,5 iken bu oran 2008 yılında % 21,2'e çıkmıştır. Bu rakam gelişmiş ülkeler için %21,8'den %23,5'e çıkarken, gelişmekte olan ülkeler için yalnızca %18,1'den %18,2'ye çıkmış ve bu hali ile gelişmiş olan ülkelerin bir hayli altında seyretmiştir. İİT ülkeleri açısından da durum gelişmekte olan ülkelere göre daha iyi değildir. Öyle ki, 1999 yılında %16,3 olan bu oran 2008 yılında sadece %16,5 olmuş ve böylelikle gelişmekte olan ülkelerin ortalaması altında kalmıştır.

OECD tarafından yapılan, Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) testleri öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları ve okullardaki kaynakların kalitesi gibi öğrencilerin başarıları üzerinde etkisi olan çeşitli faktörleri değerlendirmenin yanı sıra, öğrencilerin fen, matematik gibi alanlardaki başarılarını da değerlendirerek, eğitim sistemlerini çok yönlü olarak ele almıştır. PISA testleri ile özellikle, öğrencilerin beceri ve bilgilerinin ölçülmesi amaçlanmış, zorunlu eğitim süresi boyunca aldıkları eğitimin, sosyal hayata intibakları sırasında gerekli olacak becerileri kazandırıp kazandırmadığı araştırılmıştır.

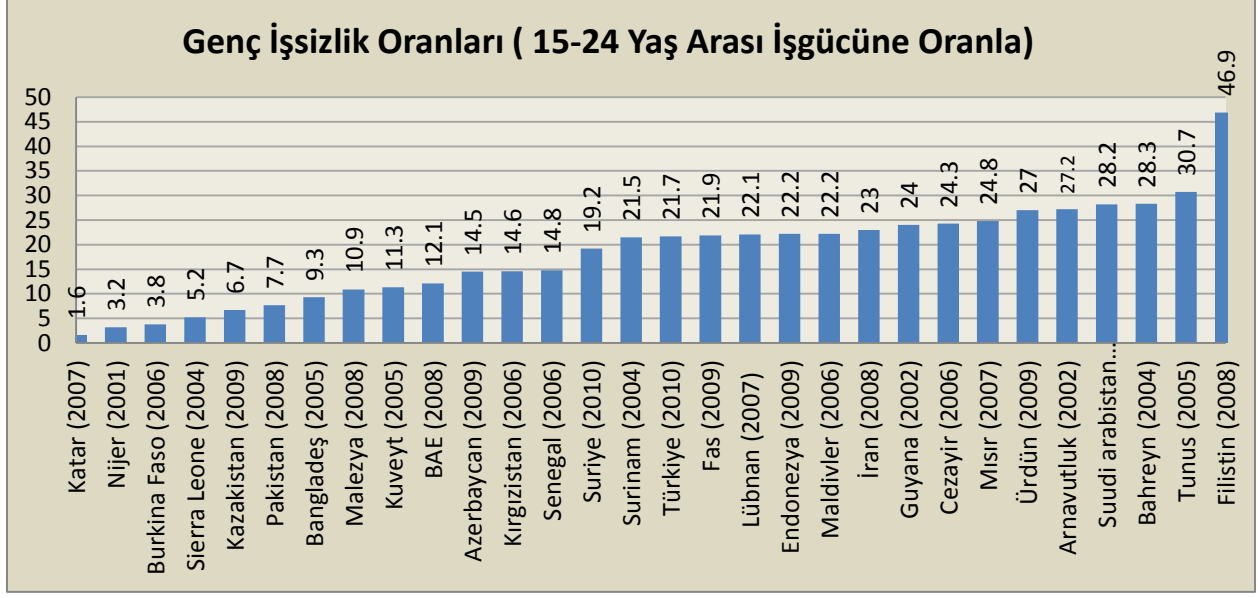

PISA 2009 yılı sonuçlarına göre, OECD ülkeleri için ortalama puan yaklaşık olarak 500 ve standart sapma 100'dür. Öğrencilerin üçte ikisi 400 ile 600 puan arasında değişen aralıkta yer almaktadır. Her 3 eğitim dalında da, Türkiye ve Birleşik Arap Emirlikleri haricindeki İİT ülkeleri, 400 puanın altında kalmış veya 400 puanı çok az bir farkla geçebilmişlerdir. Türkiye ve Birleşik Arap Emirlikleri özelinde Dubai; Rusya, Brezilya, Meksika ve Tayland gibi gelişmekte olan pek çok ülkeye göre daha iyi bir performans yakalamıştır.. Türkiye, eğitim kalitesi açısından İİT ülkeleri içinde en başarılı ülke olsa da, OECD ortalamalarının altındadır.

Ne yazık ki araştırma içine alınan 65 ülkeden performansı en düşük 10 ülkenin 7'si İİT üyesi ülkelerdir. Türkiye, en başarılı performansa sahip olan ülke olarak 41. sırada yer almaktadır. Tüm dünya genelinde olduğu gibi, İİT ülkelerinde de eğitim kalitesinin, üzerinde durulması gereken bir konu olduğuna dair birçok çarpıcı çalışma bulunmaktadır. Örneğin, 15–19 yaş aralığında olan ve 6 yıllık eğitimlerini tamamlayan Mali gençlerinin %30'u basit cümleleri dahi okuyamamaktadır. Pakistan'da 3. sınıf öğrencilerinin sadece yarısı temel çarpma sorularını cevaplayabilmektedir (Dünya Bankası, 2011).

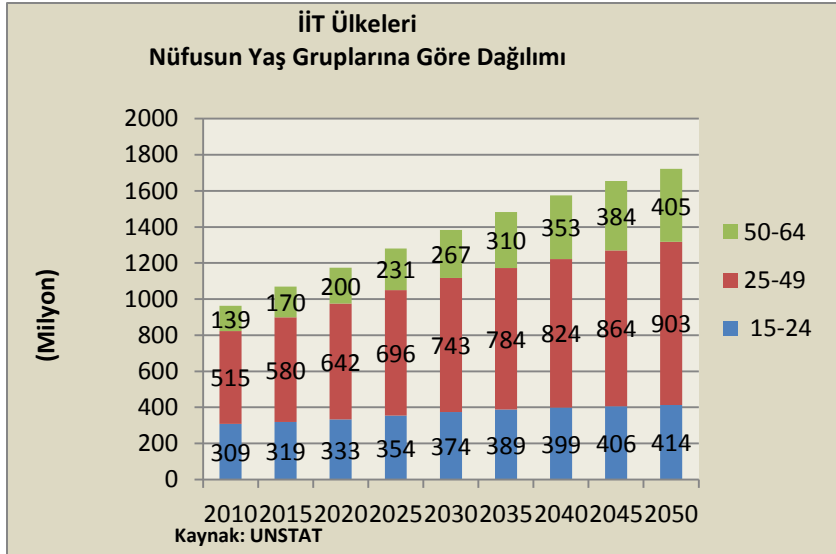
2) İİT ülkelerinde İşgücü Piyasası ve İşsizlik Sorunu

Dünya genelinde, 2007 yılında yaklaşık olarak 70,8 milyon olan 15-24 yaş arası genç işsiz sayısı, 2011 yılında 74,8 milyona ulaşmıştır.(ILO, World of Work Report 2012). Günümüzde dünyada %12,7 olan küresel genç nüfus işsizlik oranı, bu hali ile kriz öncesi değerlerden yüksektir. , Ayrıca, dünya genelinde, gençler yetişkinlere oranla 3 kat daha fazla işsizlik tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Örneğin, Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgelerinde genç işsizlik oranları %25,2'i aşmakta ve nerede ise yetişkin işsizlik oranlarının 4 katı şeklinde seyretmektedir. . (ILO, Global Employment Trends 2012).

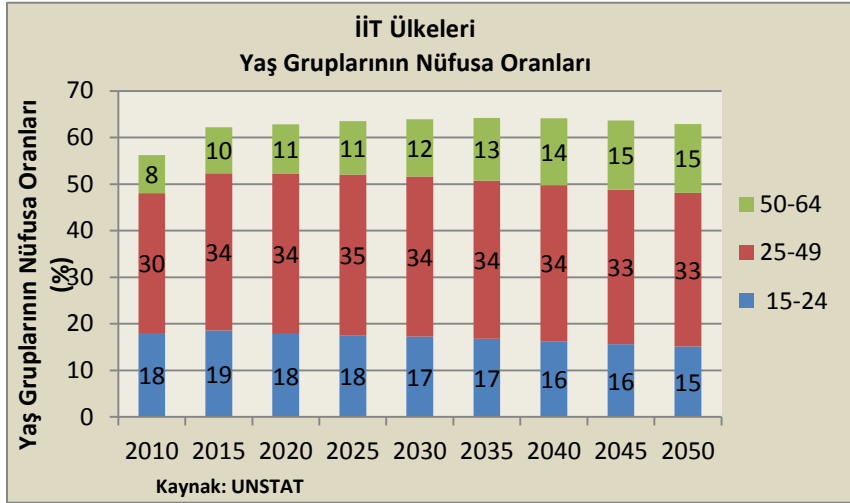

İİT ülkelerinde 15-24 yaş arası gençlerde işsizlik oranları (Dünya Bankası, 2012)

Sürekli ve yüksek seyreden işsizlik oranları, özellikle genç nüfus işsizlik sorunu, ekonomik kalkınmanın anahtarı hükmünde olan beşeri sermayenin kaybına sebep olmaktadır. Ayrıca üretken kapasitenin piyasanın dışında kalması, işsizlik ve kayıt dışı istihdamdan kaynaklanan kayıp vergi gelirleri de işsizliğin ekonomiye olumsuz etkileri arasında sayılabilmektedir.

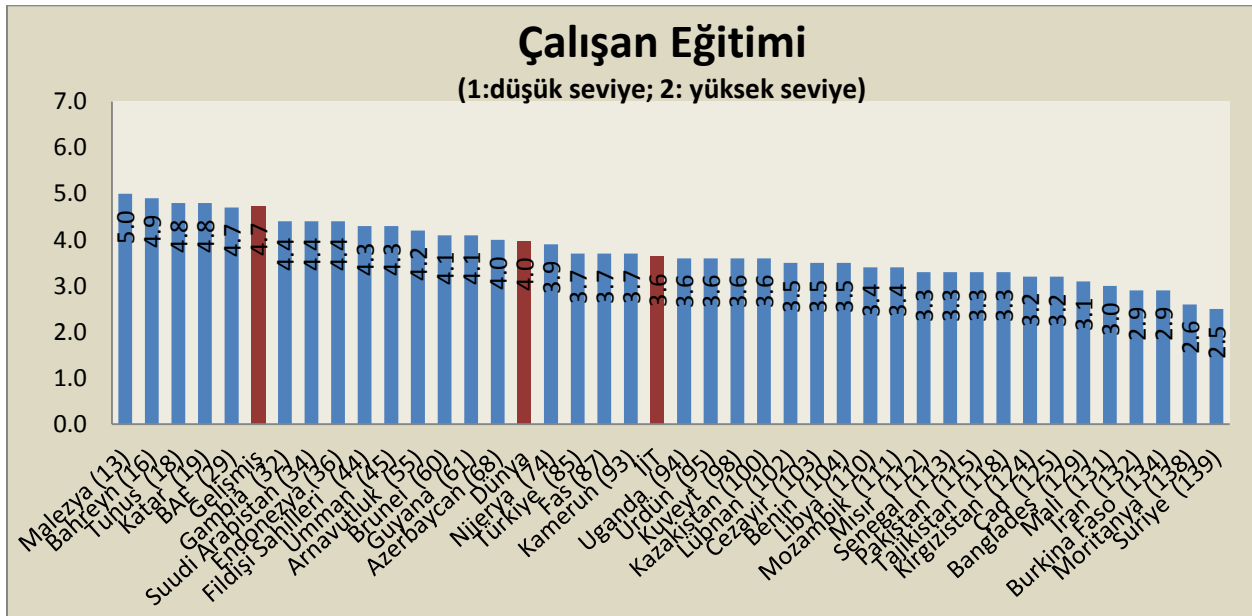
2008 yılında yaşanan küresel krizden sonra, işgücü piyasası halen toparlanamamış, önümüzdeki yıllarda da işgücü piyasasına girecek olan 80 milyondan fazla kişiye iş imkânı sunabilecek kadar bir toparlanma yaşaması öngörülmektedir. (ILO, World of Work Report, 2012).

Birleşmiş Milletler hesaplamalarına göre, İİT üye ülkelerinin toplam nüfusu içerisindeki genç nüfus sayısı sürekli artış gösterirken, genç nüfusun toplam nüfusa oranı 2025 yılına kadar artacak, 2025 yılından sonra ise düşüşe geçecektir. 2025 yılına kadar oran ve sayıca artan genç nüfus için, işgücü

talebini arttırarak, yeni iş imkânları oluşturulmalı, 2025 yılından sonra ise genç nüfus oranının, başka bir deyişle aktif çalışan nüfusun azalması problemine karşı, aktif işgücüne dahil olan gençlerin becerileri ve yetenekleri geliştirilerek, işgücü piyasasının etkinliği arttırılmalıdır.

Eğitim-öğretim süresi boyunca, eğitim sisteminin bir parçası olması beklenen mesleki eğitime, İİT ülkelerinde gerektiği kadar önem verilmemektedir. Ayrıca, çalışanların becerilerini geliştirmek ve rekabet gücünü arttıracak yenilikleri takip edebilmek için son derece önem arzeden, iş hayatı süresince eğitim de, İİT üye ülkelerinde göz ardı edilebilmektedir.

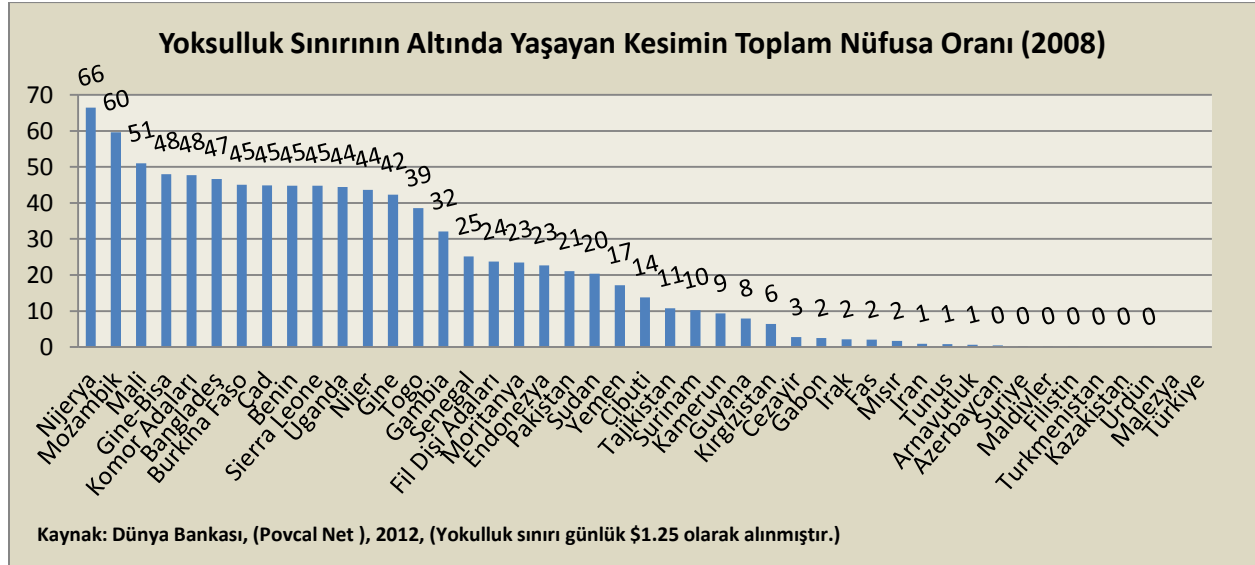
Dünya Ekonomik Forumu tarafından yapılan Yönetici Görüşleri Araştırması'nda, işadamlarına "Ülkenizdeki şirketler, çalışanlarının gelişim ve eğitimine ne ölçüde yatırım yapmaktadırlar?" sorusu yöneltilmiştir. 2009 ve 2010 yılında yapılan araştırma sonuçlarının ortalaması hesaplanarak, çalışanların gelişimi ve eğitimine yapılan yatırıma göre ülkelere 1 ve 7 arasında

değerler verilmiştir. İİT üye ülkeleri ortalaması 3,6 ile dünya ortalamasının(4,0) ve gelişmiş ülkelerin (4.72) altında kalmıştır. .

Eğitime ve çalışanların gelişimine yaptığı yatırımlarla, Malezya 5,0 'lık bir değer olarak İİT üye ülkeleri içerisinde birinci, dünya genelinde ise 13. sırada yer almıştır. Bahreyn, Tunus, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri ise gelişmiş ülkelere oranla, iş başında (mesleki) eğitime daha fazla yatırım yapmışlardır. Ancak araştırmaya katılan 39 İİT üye ülkesinin, sadece 14 tanesi dünya ortalamasının üstünde değer alabilmiştir. İİT üye ülkelerinin, gerek örgün eğitim süresince, gerekse sonrasında ve iş hayatında mesleki eğitimi arttıracak adımlar atarak, beşeri sermayenin gelişimine hız vermeleri gerekmektedir.

3) Kalitesiz Eğitim ve Yüksek İşsizlik Oranlarının Sonucu: Yoksulluk ve Gelir Dağılımındaki Eşitsizlik

Dünya Bankasının son hesaplamalarına göre yaklaşık olarak 351 milyon insan, (İİT ülkeleri toplam nüfusunun %27'si), günlük 1.25\$ olan yoksulluk sınırının, 640 milyon insan (İİT ülkeleri toplam nüfusunun 49%'u) ise günlük 2\$ olan yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır.

1990 yılında İİT üye ülkeleri toplam nüfusunun yaklaşık olarak %38'i yoksulluk sınırının altında yaşarken, bu oran 2008'de %27'ye düşmüş ancak bu düşüş dünya ortalaması göz önüne alındığında yetersiz kalmıştır.

Yoksulluk sınırının altında yaşayan nüfusun bu denli yüksek olmasının yanında, İİT ülkelerinde gelir dağılımındaki eşitsizlikler de bir başka problemidir. İİT genelinde en yüksek gelir seviyesinde bulunan toplumun %10'u GSYİH'nın % 29,7'sine sahip olurken, en düşük gelir seviyesinde bulunan kesim GSYİH'dan %1,3 ve %4,8 arasında değişen bir pay alabilmektedir. Son 10 yılda İİT üye ülkelerinde kişi başı GSYİH artış göstermiş olsa da, gelir dağılımında kayda değer bir değişiklik olmamıştır.

Son yıllarda, İİT ülkelerinde, ekonomik büyüme yaşanmasına rağmen, gelir dağılımındaki eşitsizliklerde bir düzelme görülmemesi ve yeterli iş imkânlarının sağlanmaması gibi sebeplerle, toplumsal huzursuzluklar baş göstermiş, özellikle genç nüfus ‘daha iyi yönetim’ isteklerini dile getirmişlerdir. Özellikle Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde “adalet” ve “eşitlik” istekleri ile başlayan hareketler, Arap Baharı ismi verilen ve birçok hükümetin yıkılmasına sebep olan büyük toplumsal hareketlere dönüşmüştür. Bu büyük hareketlerin altında yatan en önemli sebeplerden birinin, fırsat eşitliği ve iş imkânlarının artırılması isteği olduğunun altı çizilmelidir.

İslam İşbirliği Teşkilatı Mesleki Eğitim Programı (İİT-MEP)

Bugün işgücü piyasası, , yüksek oranda işsizlik, iş kaybı, kayıt dışı istihdam, ve yetersiz mesleki eğitim gibi sorunlarla karşı karşıyadır. , Bununla beraber, İİT ülkeleri, eğitim sistemlerinin nitelikli beşeri sermaye yetiştirememesi problemi ile de karşı karşıyadır. Dünya genelinde birçok ülkede olduğu gibi İİT üye ülkelerinde de eğitimin kalitesi tartışılan ve tartışılması gereken bir problem olup, sadece temel öğretim almak; gençlere, işverenlerin ihtiyacı olan becerileri kazandıramamakta ve bu sebeple eğitimin istihdam artırıcı bir etkisi olmamaktadır. Okullaşma oranının ve eğitim kalitesinin artırılmasının yanı sıra, gençlere, işgücü piyasasına katılmalarını sağlayacak becerileri kazandıracak, uluslararası standartlarda bir eğitim verilmelidir. Mevcut eğitim sistemlerinin, özelde ekonomik büyümenin lokomotifi olarak nitelendirilen sanayi sektörünün, genelde ise tüm istihdam sektörünün ihtiyaçlarına uygun nitelikli işgücünü yetiştirememesi, özellikle genç nüfus arasında işsizlik oranlarını artırmaktadır. Bu sebeple, işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda, yeni beceri ve yeterliliklerin elde edilmesinde, ilave iş olanaklarının oluşturulmasında ve ulusal ekonomik kalkınmada mesleki eğitim ve öğretim önemli bir rol oynamaktadır.

Aynı zamanda, mesleki eğitim ve öğretim hâlihazırda istihdam edilmiş olan insanlara yeteneklerini geliştirebilme ve yeni gelişmelere ayak uydurma imkânı sağlayarak, verimliliği ve dolayısıyla firmaların rekabet gücünü arttırmaktadır.

Günümüzde birçok İİT ülkesinde mesleki eğitim ve öğretim, kamu kurumları tarafından yürütülen programlarla gerçekleştirilmektedir. Üye ülkelerin mesleki eğitim sistemlerinin bir takım farklılıklar göstermesi ise işbirliği açısından ortak fırsat ve imkânları beraberinde getirmektedir. Güçlü bir mesleki eğitim ve öğretime sahip olan üye ülkelerin, diğer ülkeler tarafından örneklenmesi yolu ile güçlü işbirlikleri ve ortaklıklar kurulabilmektedir.

İslam İşbirliği Teşkilatı Mesleki Eğitim Programı, İslam Ülkeleri İstatistik, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar ve Eğitim Merkezi (SESRIC) tarafından ülkelerin ekonomik kalkınmaları için gerekli olan nitelikli işgücünün ve insan kaynakları gelişiminin sağlanması amacıyla tasarlanmış bir programdır. İİT-MEP, üye ülkelerdeki mevcut mesleki eğitim uygulamalarını desteklemek suretiyle mesleki eğitim ve öğretimin erişilebilirliğini ve kalitesini yükseltmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, mesleki eğitim ile ilgili kuruluşların işbirliği yapmasını ve ortaklıklar tesis etmesini,

tecrübelerini karşılıklı olarak paylaşmasını ve katılımcıların beceri ve yeteneklerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır.

İslam İşbirliği Teşkilatı Mesleki Eğitim Programı (İİT-MEP): Tarihçe

Teknik işbirliğinin artırılması ve insan kaynaklarının geliştirilmesi konusu, 1994'te Kazablanka'da (Fas) 7. İslam Zirvesi'nin kabul ettiği İİT Üyesi Ülkeler arası Ekonomik ve Ticari İşbirliğini Güçlendirmeye Yönelik İİT Strateji ve Eylem Planı'nda on işbirliği alanından biri olarak özellikle vurgulanmıştır. Aralık 2005'de Mekke'de toplanan Üçüncü Olağanüstü İslam Zirvesi Konferansında da ortaklaşa kabul edilen 21. Yüzyılda Müslüman Toplumun Karşılaştığı Zorlukları Gidermeye Yönelik İİT On Yıllık Eylem Programı'nda üye ülkeler arası mevcut işbirliğini daha fazla geliştirmek için İslam dünyasının tabii, iktisadi ve beşeri kaynaklarından en uygun düzeyde yararlanması gerektiğine ortak vurgu yapılmıştır.

Yukarıda gelişmeler doğrultusunda İİT Mesleki Eğitim Programı'nı geliştirme fikri ilk olarak 2007 yılında İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi'nin (İSEDAK) 23. Oturumunda SESRIC tarafından ortaya atılmış ve memnuniyetle karşılanmıştır. Programın uygulama çerçevesi 24. İSEDAK Oturumunda kabul edilmiş ve benzer mesleki eğitim programlarını da içine alarak üye ülkeler yararına ortak bir İİT platformu olması öngörülmüştür.

24. İSEDAK Oturumunun aldığı karar doğrultusunda, üye ülkeler, programın üst düzey organı olan İzleme ve Danışma Komitesine üye olmak yoluyla kendi Ulusal Odak Noktalarını tayin etmişlerdir. İzleme ve Danışma Komitesine, programın yürütme organı sıfatını taşıyan SESRIC'in yanı sıra, İslam Kalkınma Bankası, İslam Ticaret ve Sanayi Odası, Uluslararası Teknoloji Üniversitesi ve İslam İşbirliği Teşkilatı Gençlik Forumu da üyedir.. İzleme ve Danışma Komitesi ilk toplantısını 13 Mayıs 2009'da İzmir'de düzenlemiş, böylelikle programın uygulama süreci başlamıştır.

Programın resmi açılışı Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı ve İSEDAK Başkanı Sayın Abdullah Gül tarafından, 9 Kasım 2009'da İstanbul'da gerçekleştirilen 25. İSEDAK Ekonomi Zirvesi'nde yapılmıştır. Açılış törenine, üye ülkelerin devlet ve hükümet başkanları da iştirak etmiştir. Böylelikle, İİT-MEP'in ve iki yıl sürecek olan pilot uygulaması hayata geçirilmiştir

İslam İşbirliği Teşkilatı Mesleki Eğitim Programı Kapsamında İSMEK-SESRI C İşbirliği

İİT-MEP çerçevesinde, SESRIC; uzman değişimi yöntemi ile çeşitli konularda eğitimler düzenlemekte, bilgi, tecrübe değişimi ve iyi örneklerin tanıtılması ile üye ülkeler arasında işbirliği platformları kurmayı hedeflemektedir.

İİT-MEP kapsamında kurulan ve faaliyet gösteren başlıca programlar şu şekildedir:

❖ Kapasite Geliştirme Programları:

1. Ulusal İstatistik Kurumları için İstatistik Kapasite Geliştirme Programı

(StatCaB): 2007 yılında faaliyete geçirilen bir program olup, İİT üye ülkeleri Ulusal İstatistik Kurumları arasında işbirliği kurmayı ve çeşitli çalıştaylar, çalışma ziyaretleri ve uzman değişimi gibi yöntemlerle üye ülkelerde istatistik toplama, verileri değerlendirme gibi konularda kapasitenin gelişimine katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Tarım, çevre, nüfus, , sağlık, işgücü ve turizm istatistiklerini içeren konularda uluslararası eğitimler düzenlenmektedir.

2. İİT Tarım Kapasite Geliştirme Programı (Agri-CaB):

2012 yılında faaliyete geçirilen bir program olup, İİT üye ülkelerinde tarım alanında faaliyet gösteren kurumlar arasında işbirliği kurmayı ve uzman değişimi gibi yöntemlerle eğitimler düzenleyerek üye ülkelerde tarım kapasitesinin gelişimine katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Arazi yönetimi, gıda güvenliği, zirai mücadele, hayvancılık, tohum geliştirme, balıkçılık ve su ürünleri, depolama tesisleri, kırsal kalkınma gibi konularda çeşitli eğitimler düzenlenmektedir.

3. Çevre Kapasite Geliştirme Programı (Environment-CaB):

4. İİT Çevre Bakanları Toplantısı 2010 yılında Tunus'ta yapılmış, çevre ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konularda İslam ülkeleri arasında işbirliği yapılmasını öngören bir bildiri yayınlanmıştır. Bu bağlamda, SESRIC, 2011 yılında başlattığı çevre kapasite geliştirme programı ile iklim değişikliği, çevre bilinci, çevre kirliliği, doğal afetler, su kaynaklarının yönetimi, çevre kanunu ve yönetmelikler gibi konularda eğitimler düzenleyerek üye ülkelerin kapasitelerinin artırılmasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

4. Merkez Bankaları Kapasite Geliştirme Programı (CB-CaB):

2009 yılında başlatılan bir program olup, bu program kapsamında merkez bankalarının belirttiği ihtiyaç ve kapasiteler doğrultusunda risk yönetimi, İslami finans, bankacılık ve para istatistikleri, reel sektör istatistiklerine dayalı mali tablolar, finansal istikrar, enflasyon hedeflenmesi, rezerv yönetimi gibi konularda eğitimler düzenlenmektedir.

5. Borsalar Kapasite Geliştirme Programı (SEP):

2010 yılında başlatılan bir program olup, bu program kapsamında borsaların belirttiği ihtiyaç ve kapasiteler doğrultusunda kurumsal yönetim, finansal uyum, yatırımcı ilişkileri, İslami finansa uyum ve yasal belgeleme, İslami finasta hazine yönetimi ve likidite, finansal risk yönetimi gibi konularda eğitimler düzenlenmektedir.

6. İbn-i Sina Sağlık Kapasitesini Geliştirme Programı (IbnSina-HCaB):

2010 yılında başlatılan bir program olup, üye ülkelerin belirttiği kapasiteler ve ihtiyaçlar doğrultusunda, anne-çocuk sağlığı, e-sağlık, takip ve değerlendirme, hasta sağlığı ve sağlık hizmetleri kalitesi, sağlık kurumları yönetimi gibi konularda eğitimler düzenlenmektedir.

7. Bilgi ve İletişim Teknolojisi Kapasite Geliştirme Programı (ICT-CaB):

Bilgi ve İletişim Teknolojisi konusunda işbirliği ve bilgi paylaşımı amacı ile kurulmuş olan bir program olup, bu kapsamda çeşitli eğitimler düzenlenmektedir.

8. İş Sağlığı ve Güvenliği Kapasite Geliştirme Programı (OSHCaB):

2010 yılında İİT İş Sağlığı ve Güvenliği Ağı ve kapasite geliştirme programı kurulmuştur. Sağlık ve güvenlik yönetimi sistemleri, kimyasal faktörler, endüstriyel hijyen, risk değerlendirme yöntemleri, iş sağlığı gözetimi, meslek hastalıkları gibi konularda eğitimler düzenlenmektedir.

9. Yoksullukla Mücadele Programı (OIC-PAP):

2011 yılında “Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardım Politikalarının Kullanılması” başlıklı bir çalıştay düzenlenmiş ve bu konudaki bilgi ve tecrübe paylaşımı için bir platform

kurulmuştur. Çalıştay akabinde yoksullukla mücadele programı başlatılmıştır.. Uluslararası yoksullukla mücadele politikaları, sosyal yardımlaşma programları, yoksullukla mücadelede yönetsel gelişim ve politika analizi gibi konularda eğitimler düzenlenmektedir.

❖ Diğer Programlar:

1. **Uluslararası Öğrenci Staj Programı (OIC-ISIP):** İİT-MEP programlarından biri olup, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD), SESRIC ve Bab-ı Âlem Öğrenci Derneği İşbirliği ile devam etmektedir.
2. **Genç İstihdamı için Beceri Geliştirme Projesi:** 11-13 Ocak 2012 tarihlerinde İslam Kalkınma Bankası, Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile, Ankara’da İİT üye ülkelerinde genç işsizliğine çözüm politikalarının tartışıldığı ve Türkiye’nin “UMEM Projesi” nin tanıtıldığı bir çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir. SESRIC bir yol haritası hazırlayarak, benzer programları uygulamak isteyen ülkeler arasında işbirliği platformları kurmayı amaçlamakta ve çalışmalarını sürdürmektedir.
3. **Tütünsüz İİT İnsiyatifi:** İİT üye ülkelerinde gittikçe artan tütün kullanımını azaltmak ve denetlemek amacı ile başlatılmış bir insiyatif olup, bu program çerçevesinde, üye ülkelerde sürdürülebilir ulusal tütün kontrol stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanmasını kolaylaştırmak için eğitim ve kapasite geliştirme programları yapılması planlanmaktadır.
4. **İİT e-Devlet Çalışma Grubu (OIC eGovWG):** 2009 yılında İstanbul’da gerçekleştirilen 25. İSEDAK Toplantısında alınan kararlar uyarınca, “e-Devlet Uluslararası Konferansı: Tecrübe Paylaşımı” başlıklı bir Konferans düzenlenmiş ve e-Devlet Çalışma Grubu kurulmuştur. E-Devlet uygulamaları hakkında bilgi paylaşımı ve kapasite geliştirilmesi konusunda çeşitli çalışmalar yapılmaktadır.
5. **Pamuk Eğitimi Programı (OIC-CTP):** İİT Tarım Kapasite Geliştirme Programı kapsamında faaliyet gösteren bu program, İİT üye ülkeleri için önemli bir ekonomik ürün olan pamuk konusunda, ülkelerin bildirdikleri kapasite ve ihtiyaçlar doğrultusunda eğitimler düzenlemektedir.
6. **İSMEK Usta Eğitimi Programı (İMTP):** 2011 yılında SESRIC ve İSMEK işbirliği ile başlatılan bir programdır.

İSMEK-SESRIC İşbirliği ve İSMEK Usta Eğitimi Programı (İMTP)

İİT-MEP programı çerçevesinde 2011 yılında başlatılan İSMEK-SESRIC işbirliği, ortak projeler geliştirmek suretiyle İSMEK'in uzun yıllara dayanan tecrübelerini ve birikimlerini üye ülkelere de yansıtmak, böylelikle benzer merkezlerin diğer ülkelerde de açılmasını sağlamak arzusundadır. Bu işbirliği çerçevesinde, İSMEK'in örnek bir yerel mesleki eğitim modeli olarak İslam dünyasına tanıtılmasının ve bu sayede İSMEK modelinin İslam dünyasında yaygınlaşmasının, ülkelerimizde eğitimin yaşam boyu devam ettiği algısını güçlendireceğine ve bireyleri daha üretken kılacağına inanıyoruz. Zira, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları (İSMEK) bünyesinde verilen eğitimler ile binlerce kişi, işgücü piyasasına girmelerini kolaylaştıracak mesleki eğitim almakta, istihdam edilmiş olanlar mevcut yeteneklerini geliştirebilmekte ve bu sayede emeğini üretime dönüştürerek ekonomiye katılım sağlamaktadır.

İSMEK,, İİT ülkelerinin işgücü piyasasında karşılaştıkları sorunlara çözüm getirebilecek olan kapsamlı ve başarısı teyit edilmiş bir yaygın eğitim programıdır. Programın İİT üyesi ülkelere tanıtılması gayesi ile ilk adım 2010 yılında atılmış ve İstanbul'da "Mesleki Eğitimin Yerel Kurslarla Güçlendirilmesi: İSMEK Deneyimi" başlıklı ortak bir çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir. İslam İşbirliği Teşkilatına üye dokuz ülkenin belediyelerinin ve ilgili kamu kuruluşlarının temsilcilerinin katıldığı söz konusu çalışma ziyareti büyük bir başarıyla icra edilmiş, katılımcıların takdir ve beğenisini kazanmıştır.

Çalışma ziyareti süresince oluşan karşılıklı sıcak etkileşim ve görüş birliğine dayanarak, ziyaret sonrasında katılımcı ülkeler (Azerbaycan, Endonezya, İran, Kuveyt, Libya, Fas, Pakistan, Suriye ve Yemen) gelecekteki muhtemel işbirliği ve ortaklıklar hususunda önemli önerilerde ve isteklerde bulunmuşlardır. Özellikle birçok temsilci İSMEK'in kendi ülkelerindeki usta eğitimcilere kısa ve uzun vadeli ücretsiz eğitimler vermesini talep etmişlerdi. Bu doğrultuda, SESRIC 2011 yılında İSMEK Usta Eğitimi Programı (İMTP) başlatarak ülkelere gelen taleplere cevap vermeyi hedeflemiştir. İSMEK modelinin üye ülkelerde uygulanarak benzer eğitim merkezlerinin açılması ve bu merkezlerde eğitim verebilecek eğitimcilerin eğitilmesi amacı ile başlatılan program kapsamında çalışmalar devam etmektedir. Bu güne kadar, Pakistan ve Azerbaycan gibi İİT üye ülkelerinden İSMEK modelini ülkelerinde uygulama talebi gelmiş ve bu ülkelere gelen eğitimcilere çeşitli konularda ustalık eğitimi verilmiştir. Ayrıca, İMTP kapsamında verilecek eğitimleri içeren bir anket İSMEK ile işbirliği içinde hazırlanmış ve 57 İİT üye ülkesine dağıtılmıştır. Üye ülkelerin talepleri doğrultusunda çeşitli konularda eğitimlere devam edilecektir. Bu ay içerisinde Fas Krallığı Mesleki Eğitim ve İstihdam bakanlığından bir heyet İSMEK'i ziyaret edecek ve karşılıklı görüş alışverişinde bulunacaklardır. İslam Ülkeleri İstatistik, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar ve Eğitim Merkezi, nitelikli işgücü yetiştirilmesinde örgün eğitim sistemlerinin yanı sıra sürekli gelişmeyi ve öğrenmeyi destekleyen mesleki eğitim ve yaygın eğitim modellerine önem vermektedir. Yetiştirdiği binlerce mezunu geniş bir kurs merkezi ağı ve herkese hitap edebilecek düzeyde zengin bir içeriğe sahip olması ile İSMEK istihdamın artmasına ve nitelikli işgücü yetişmesine katkı sağlamakta, ve bu yönü ile İİT-MEP programının ana amaçlarını, ilkelerini ve hedef kitesini paylaşmaktadır. Bu sebeple, kanaatim odur ki SESRIC-İSMEK arasında eğitim ve teknik işbirliği sahasında ortaklıklar ve işbirlikleri

artarak devam edecektir. Dileđimiz, işbirliğimizin ve ortaklığımızın İİT Üyesi Ülkeler yararına gelişerek sürmesi, kalıcı hale gelmesi ve İSMEK'in İstanbul'da elde ettiği kitlesel başarılar ve kazanımların üyemiz olan ülkelerde de temin edilebilmesidir.

Kaynakça:

ILO, World of Work Report, 2012

OIC-VET Programme Brochure, SESRIC

World Bank, PovCal Net Database, (<http://iresearch.worldbank.org/PovcalNet/index.htm?0>)

PISA 2009 Results: What Students Know and Can Do: Student Performance in Reading, Mathematics and Science (Volume I), (<http://www.oecd.org>)

World Bank, Databank, World Development Indicators & Global Development Finance
(<http://databank.worldbank.org/ddp/home.do>)

United Nations, World Population Prospects: The 2010 Revision
(http://esa.un.org/wpp/unpp/panel_population.htm)